

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ І ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 01 освіта

спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: географія, людина і природа та туристська робота; географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота;

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: геології, географії, рекреації і туризму

2024 / 2025 навчальний рік

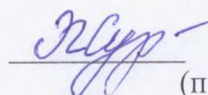
Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету психології
24 червня 2024 року, протокол №7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Жукова О.А., д. пед. н., проф. каф. педагогіки; Шведова Я.В., канд. пед. н., доцент, доцент
кафедри педагогіки

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол від 20 червня 2024 року №10

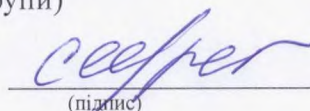
Завідувач кафедри

(підпис)

Оксана ЖУКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) людина і природа та туристська робота
назва освітньої програми

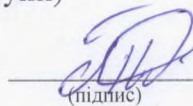
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

Сергій КУЛІШ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

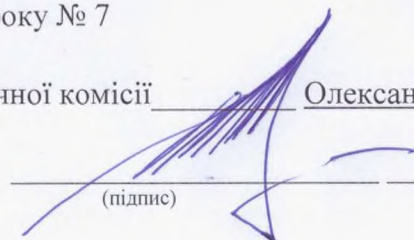
Наталія ГУСЕВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією

геології, географії, рекреації і туризму
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 26 ” серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної методичної комісії

(підпис)

Олександр ЖЕМЕРОВ

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Педагогіка вищої і профільної середньої школи» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 014.07 середня освіта (географія).

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Педагогіка вищої і профільної середньої школи» – інтеграція та систематизація педагогічних знань щодо механізмів ефективної організації освітнього процесу у сучасних закладах вищої та профільної середньої освіти та розвиток педагогічної компетенції майбутніх викладачів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формувати у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатність аналізувати стан та основні тенденції розвитку сучасної освіти;
- формувати здатність оволодівати змістом основних понять та теоретичних підходів до аналізу навчальної діяльності;
- сформувані уявлення про концептуальні засади модернізації вищої та профільної середньої школи;
- формувати здатність оволодіти сутністю та методологічними засадами впровадження педагогічних технологій, новітніх методів та прийомів навчання.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1,2-й
Лекції	
12 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	4 год.
Самостійна робота	
84 год.	112 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути (розвинути):
ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути сучасно освіченим, усвідомлювати і оволодівати можливістю навчання впродовж життя.

ЗК08. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, на основі етичних міркувань (мотивів) відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та генетики). Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки.

ЗК10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, відповідального ставлення до обов'язків. Уміння виробляти власну стратегію і тактику професійної поведінки, діяльності з урахуванням інтересів колективу, здатність виявляти ініціативу, оптимізувати часові витрати на різні форми роботи, інтелектуальна самостійність, критична обізнаність, управління у відповідності до стандарту якості освіти, заснованих на потребах і інтересах учнів, їх батьків, адміністрації, вчителя, соціуму.

Спеціальні (фахові компетентності) :

СК02. Здатність проектувати та організувати освітній процес державною мовою, підбирати та реалізовувати форми, методи і засоби навчання, що спрямовані на розвиток здібностей учнів, на основі психолого педагогічної характеристики класу з урахуванням вікових та індивідуальних потреб, особливостей, можливостей, здібностей та інтересів учнів.

СК05. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, формувати позитивну пізнавальну мотивацію дитини до саморозвитку і навчання.

СК06. Здатність виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формування їхньої культури та підготовки до вибору життєвого шляху.

СК08. Усвідомлення суспільної значущості своєї педагогічної діяльності та відповідальності, здатність здійснювати професійну саморегуляцію, визначати індивідуальні професійні потреби, а також продовжувати навчання та вдосконалення своїх знань й умінь із значним ступенем автономії, прагнення саморозвитку та самовдосконалення у педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу, конкурентоспроможність.

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК):

ПК05. Здатність застосовувати основні методи географічних досліджень, загальнонаукові методи, методи і методики професійної педагогіки, психології, методики навчання географії у профільній школі.

ПК10. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій, досвід викладання географії і педагогічної практики для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків географії в закладах повної загальної середньої освіти; уміння організувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, забезпечувати виконання нормативних актів щодо організації навчально-виховного процесу

Програмні результати навчання (ПР)

Знання і розуміння:

ПР02. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію.

ПР15. Знає та розуміє спеціалізовані концептуальні знання, основні теоретико-методологічні проблеми фізичної, економічної та соціальної географії, теорії освіти, передових психолого-педагогічних технологій на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

Комунікація:

ПР04. Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; знає та розуміє особливості навчання різномірних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес державною мовою з урахуванням особливих потреб учнів.

Автономність і відповідальність:

ПР09. Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній туристичній краєзнавчій роботі, діагностування навчальних досягнень учнів, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

ПР10. Здатний проектувати рівноправне, справедливе, психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР11. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні засади організації вищої освіти України

Тема 1. Система вищої освіти в Україні.

Становлення та розвиток вищої освіти та школи в Україні. Модернізація національної вищої освіти в умовах інтеграції в світовий освітній простір. Загальні засади побудови сучасної системи вищої освіти в Україні та її структура. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), його основні положення щодо організації освітнього процесу в закладах вищої освіти. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців.

Тема 2. Студент та викладач в освітньому просторі закладів вищої освіти.

Провідні завдання і функції викладача ЗВО. Гуманістична природа й творчий характер праці педагога. Педагогічна етика.

Типологія студентів. Адаптація студента до навчання у вищій школі. Актуальні проблеми виховання сучасної студентської молоді. Попередження негативних явищ у студентському середовищі.

Розділ 2. Загальні засади організації профільної середньої школи

Тема 3. Концептуальні засади реформування середньої школи.

Мета і формула нової української школи. Ключові компетентності для життя. Педагогіка партнерства. Умотивований учитель. Орієнтація на учня. Виховання на загальнолюдських цінностях. Створення освітнього середовища (психологічний комфорт і безпека, інклюзія, право вибору, ідея паритетності, педагогічне партнерство, запобігання булінгу).

Тема 4. Педагогічна майстерність сучасного педагога.

Педагогічна майстерність: рівні й основні компоненти педагогічної майстерності. Типологія педагогів (у залежності від стилю їх професійної поведінки; у залежності від психологічного складу особистості педагога; у залежності від ставлення педагога до учня). Педагогічний артистизм. Педагогічна техніка. Мовне мистецтво педагога. Типологія комунікативної поведінки вчителів. Вчитель профільної середньої школи: вимоги й основні ролі.

Розділ 3. Сучасні освітні технології, форми та методи навчання

Тема 5. *Форми організації навчання. Сучасні методи і прийоми навчання.*

Регуляція навчальної діяльності у вищій школі: провідні мотиви навчання. Причини неуспішності здобувачів освітніх послуг і шляхи їх усунення. Організація освітнього процесу в сучасній новій українській школі.

Поняття форм організації навчальної діяльності у вищій й профільній середній школі. Підходи до класифікації методів навчання, їх оцінка. Активні та інтерактивні методи навчання. Контроль успішності навчання.

Тема 6. Сучасні педагогічні технології.

Сутність поняття «педагогічні технології». Змістовий взаємозв'язок понять «освітні технології», «педагогічні технології», «технології навчання». Критерії технологічності. Інтерактивні технології навчання. Інформаційно-комунікаційні технології навчання. Технології особистісно орієнтованого навчання. Технології формування критичного мислення. Проектна технологія навчання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		ср	го	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні засади організації вищої освіти України												
Тема 1. Система вищої освіти в Україні	21	2	4			15	28	1	1			26
Тема 2. Студент та викладач в освітньому просторі закладів вищої освіти.	21	2	4			15	25					25
Разом за розділом 1	42	4	8			30	53	1	1			51
Розділ 2. Загальні засади організації профільної середньої освіти												
Тема 3. Концептуальні засади реформування середньої школи	16	2	4			10	11					11
Тема 4. Педагогічна майстерність вчителя	16	2	4			10	18	1	1			16
Разом за розділом 2	32	4	8			20	29	1	1			27
Розділ 3. Сучасні освітні технології, форми та методи навчання												
Тема 5. Форми організації навчання. Сучасні методи і прийоми навчання.	18	2	4			12	9	1	1			7
Тема 6. Сучасні педагогічні технології	18	2	4			12	19	1	1			17
Разом за розділом 3	36	4	8			24	28	2	2			24
Підготовка до іспиту	10					10	10					10
Усього годин	120	12	24			84	120	4	4			112

4. Тематика практичних занять Денна/заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин денна/заочна
1	Тема 1. Система вищої освіти в Україні. 1. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців»: аналіз змісту освітньо-професійної програми зі спеціальності. Педагогіка вищої школи як наука і мистецтво. 2. Практична робота «Проблеми вищої освіти в Україні. Моє бачення вирішення цих проблем». Виступи з доповідями з мультимедійними презентаціями.	4/1
2	Тема 2. Студент та викладач в освітньому просторі закладів вищої освіти. 1. Практична робота: Викладач, якого чекають студенти. Намалуйте	4/0

	соціально-психологічний портрет викладача, окресліть його професійно значущі та особистісні якості. Виступи з доповідями з мультимедійними презентаціями. 2. Практична робота: Особливості взаємодії в діаді викладач-студент в умовах онлайн навчання. Пошук шляхів ефективної взаємодії». Виступи з доповідями з мультимедійними презентаціями.	
3	Тема 3. <i>Концептуальні засади реформування середньої школи.</i> 1. Практична робота: Нові ролі учителя закладу загальної середньої освіти (тьютор, коуч, фасилітатор, модератор). Виступи з доповідями з мультимедійними презентаціями 2. Практична робота: Проблема контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів в освітній практиці. Виступи з доповідями з мультимедійними презентаціями.	4/0
4	Тема 4. <i>Педагогічна майстерність вчителя.</i> 1. Практична робота «Рівні та компоненти педагогічної майстерності». Виступи з презентаціями. 2. Наведіть приклад педагогічної майстерності вчителя (з власного досвіду / літератури / або з кінофільму/мультфільму) та проаналізуйте прояв компонентів педагогічної майстерності. Можна використати коротке відео з кінофільму/мультфільму та проаналізувати.	4/1
5	Тема 5. <i>Форми організації навчання. Сучасні методи і прийоми навчання.</i> 1. Практична робота «Лекція як провідна форма й метод навчання. Шляхи вдосконалення». Виступи з презентаціями 2. Урок як основна форма навчання у середній школі. Типи уроків. Нестандартні уроки. Основні вимоги до сучасного уроку .	4/1
6	Тема 6. <i>Сучасні педагогічні технології.</i> 1. Практична робота: «Інтерактивні технології навчання». Виступи з доповідями та мультимедійними презентаціями 2. Підготовка до дискусії: «Роль педагогічних технологій в трансформації освіти. Проблеми та перспективи».	4/1
	Разом	24/4

5. Самостійна робота

Для студентів денної/заочної форми навчання

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна/заочна
1	Тема 1. <i>Система вищої освіти в Україні.</i> Підготовка до практичних занять: ознайомлення з основними положеннями Закону України «Про вищу освіту». Укладання глосарію основних термінів.	12/26
2	Тема 2. <i>Студент та викладач в освітньому просторі закладів вищої освіти.</i> Підготовка до практичного заняття. Виконання практичної роботи: розробка тестових завдань (з 5 – 6 варіантами відповіді) за основними питаннями.	12/25
3	Тема 3. <i>Концептуальні засади реформування середньої школи</i> Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Укладання структурно-логічної схеми «Основні чинники, що призвели до реформування загальної середньої освіти в Україні»	10/7

4	Тема 4. <i>Педагогічна майстерність вчителя</i> . Підготовка до практичного заняття. Підготовка проекту-презентації на одну із тем за вибором студента: - шляхи розвитку педагогічної спостережливості. - побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки партнерства	10/16
5	Тема 5. <i>Процес навчання у закладах вищої й профільної середньої школи</i> . Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Розробка пам'ятки для самоаналізу якості лекційного/семінарського заняття.	12/7
6	Тема 6. <i>Сучасні педагогічні технології</i> . Підготовка до практичного заняття. Розробка плану-конспекту навчального заняття з використанням сучасних педагогічних технологій (за вибором студента).	12/17
	Підготовка до іспиту.	10/10
	Разом	84/112

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання

У якості поточного контролю передбачено:

- оцінювання самостійної роботи, за результатами виконання якої студент готує звіт у письмовій формі;
- активна участь в обговоренні лекційних питань;
- виступи на практичних заняттях;
- виконання контрольної роботи.

Письмові звіти за результатами виконання самостійної роботи представляються студентами у встановлені науково-педагогічним працівником терміни. Максимальна кількість балів, які отримує студент за виконання одного завдання для самостійної роботи 3 бали, мінімальна – 1 бал. За виконання всіх тем самостійної роботи студент може отримати макс. 18 б.

Критерії визначення балів за результатами виконаних студентами завдань самостійної роботи з тем навчальної дисципліни:

3 бали ставиться, якщо відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

2 бали ставиться, якщо у змісті виконаного завдання допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу

1 бали виставляється за опосередковані знання навчального матеріалу, слабо аргументовані відповіді.

Критерії оцінювання усної відповіді студента на практичному занятті

Всього передбачено 12 практичних занять (24 год). Кількість балів, яку студент може набрати за усні відповіді одного практичного заняття – максимальна *3 бали*. У сумі максимально за виступи на всіх практичних заняттях можна отримати 36 балів. Бали не нараховуються за цілком невірну відповідь або її відсутність. Під час виступу на практичному занятті відповідь студента оцінюється за наступними показниками: ступінь

володіння навчальним матеріалом; структура відповіді; доказовість; неперервність та послідовність викладу думки під час переходу від однієї смислової частини до іншої; культура мовлення; відповіді на запитання аудиторії.

Бали денна/заочна форма навчання	Критерії оцінювання усних відповідей студентів
3	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок та правильно й обґрунтовано приймає рішення при відповідях
2	Студент допускає несуттєві неточності при застосуванні знань та умінь під час відповідей. Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання. Здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань
1	Відповіді носять хаотичний характер. Не завжди здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань

Критерії оцінювання презентації

Презентація має складатися з 10-15 слайдів, що висвітлюють зміст обраної теми. Дрібні неточності під час презентації матеріалу зменшують максимальну кількість балів на 1 одиницю.

Критерії оцінювання презентації

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
зміст обсяг форма викладення матеріалу; структурні елементи	відповідність змісту заявленій темі; оптимальний обсяг (10 слайдів); відповідність формальним критеріям (грунтовність, інформативність, доречність малюнків і таблиць, логічність, послідовність викладу); наявність структурних елементів (обкладинка; титульний слайд; зміст; вступ: мета, завдання; навчальний матеріал (включаючи текст, схеми, таблиці, ілюстрації, графіки); висновки, узагальнення, ключові положення; глосарій термінів, система контролю знань (запитання і завдання для самоперевірки); додатковий матеріал для поглибленого вивчення; інформаційні ресурси за темою); застосування відеофрагментів; динамічність (сприйняття образної, звукової і вербальної інформації); дотримання правил використання текстової інформації (максимальна інформативність тексту);
Відеофрагменти динамічність	
текстова інформація відповіді на запитання	чіткі, лаконічні, ґрунтовні відповіді на запитання присутніх

Контрольна робота представляє собою мікродослідження, яке повинні виконати здобувачі освіти на будь-яку тему в рамках дисципліни (може бути емпіричним з використанням опитувань, бесід тощо або теоретичним). Алгоритм проведення мікродослідження: обрати тему, яка містить проблему, обґрунтувати актуальність, сформулювати мету, окреслити теоретико-методологічні основи (які вчені займалися вивченням цієї теми), обґрунтувати свій погляд, тобто власне бачення вирішення проблеми, зробити висновки. Розробити презентацію (мінімум 10 слайдів). Здобувачі

освіти можуть об'єднуватися у групи (2-3особи). Контрольна робота оцінюється максимально 6 балів.

Кількість балів	Критерії
6	Повна відповідність змісту поданого матеріалу обраній темі. Тема обрана сучасна, актуальна. Проблема сформульована чітко, мета окреслена, зазначено теоретико-методологічні основи, в повному обсязі обґрунтовано свій погляд на вирішення поставленої проблеми. Студент виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.- ініціативне та творче ставлення до виконання завдання;
5-4	<ul style="list-style-type: none"> - достатньо логічні та змістовні відповіді; - виконання завдання, на досить високому рівні; - достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу; - студент демонструє здатність використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
3	Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків, студент не завжди здатний використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань
2-1	<ul style="list-style-type: none"> - пасивність та низький рівень успішності у роботі; - низький рівень засвоєння теоретичного матеріалу розділу, засвоєно лише деякі поняття за темами розділу, студент простежує окремі зв'язки між засвоєними поняттями; - виконання завдань з істотними помилками.

У якості **семестрового контрольного заходу** передбачено складання **іспиту**. До іспиту студент допускається при отриманні мін. 20 балів.

Підсумкова письмова робота представляє собою відповідь на 3 запитання, взятих із переліку [див. «**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ І ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**»]. Кожне завдання оцінюється у 13 балів, сумарно 39 балів за три запитання. 1 бал надається студентам за умов присутності на всіх лекційних заняттях. Якщо відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 3-6 балів за відповідне питання. При значних неточностях оцінка знижується на 6-8 балів; при великій кількості помилок – на 8-11. Бали не нараховуються у випадку неправильної відповіді або у разі її відсутності.

Номер варіанту білету може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору.

Для студентів заочної форми навчання

У якості поточного контролю передбачено:

- оцінювання самостійної роботи, за результатами виконання якої студент готує звіт у письмовій формі;
- усне опитування за результатами виконання практичних робіт;
- виконання контрольної роботи.

Письмові звіти за результатами виконання самостійної роботи представляються студентами у встановлені науково-педагогічним працівником терміни.

Письмові звіти за результатами виконання самостійної роботи представляються студентами у встановлені науково-педагогічним працівником терміни. Максимальна кількість балів, які отримує студент за виконання одного завдання для самостійної роботи 6 бали, мінімальна –1 бал. За виконання всіх тем самостійної роботи студент може отримати макс. 36 б.

Критерії визначення балів за результатами виконаних студентами завдань самостійної роботи з тем навчальної дисципліни:

6 б. ставиться, якщо відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент показує глибоке оволодіння матеріалом, висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

5 б. ставиться, якщо у змісті виконаного завдання допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу

4 -3 б. відповідь містить певну кількість помилок, є мало послідовною та неповною. Студент демонструє посередній рівень засвоєння знань з основних тем курсу, виявляє слабке застосування теоретичних положень при розв'язанні поставленого питання. Знання є фрагментарними та епізодичними.

2-1 б. виставляється за опосередковані знання навчального матеріалу, слабо аргументовані відповіді.

Критерії оцінювання усної відповіді студента на практичному занятті

Всього передбачено 2 практичних занять (4 год). Кількість балів, яку студент може набрати за усні відповіді одного практичного заняття – максимальна 6 бали. У сумі максимально за виступи на всіх практичних заняттях можна отримати 12 балів. Бали не нараховуються за цілком невірну відповідь або її відсутність. Під час виступу на практичному занятті відповідь студента оцінюється за наступними показниками: ступінь володіння навчальним матеріалом; структура відповіді; доказовість; неперервність та послідовність викладу думки під час переходу від однієї смислової частини до іншої; культура мовлення; відповіді на запитання аудиторії.

Бали денна/заочна форма навчання	Критерії оцінювання усних відповідей студентів
6-5	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь і навичок та правильно й обґрунтовано приймає рішення при відповідях
4-3	Студент допускає несуттєві неточності при застосуванні знань та умінь під час відповідей. Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає окремі помилки, що не є перешкодою до подальшого навчання. Здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань
2-1	Відповіді носять хаотичний характер. Не завжди здатний використовувати знання для вирішення стандартних завдань

Критерії оцінювання презентації

Презентація має складатися з 10-15 слайдів, що висвітлюють зміст обраної теми. Дрібні неточності під час презентації матеріалу зменшують максимальну кількість балів на 1 одиницю.

Критерії оцінювання презентації

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання презентації студентів заочної форми навчання
зміст обсяг форма викладення матеріалу; структурні елементи	відповідність змісту заявленій темі; оптимальний обсяг (10 слайдів); відповідність формальним критеріям (грунтовність, інформативність, доречність малюнків і таблиць, логічність, послідовність викладу); наявність структурних елементів (обкладинка; титульний слайд; зміст; вступ: мета, завдання; навчальний матеріал (включаючи текст, схеми, таблиці, ілюстрації, графіки); висновки, узагальнення, ключові положення; глосарій термінів, система контролю знань (запитання і завдання для самоперевірки); додатковий матеріал для поглибленого вивчення; інформаційні ресурси за темою); застосування відеофрагментів; динамічність (сприйняття образної, звукової і вербальної інформації); дотримання правил використання текстової інформації (максимальна інформативність тексту);
Відеофрагменти динамічність	
текстова інформація відповіді на запитання	чіткі, лаконічні, ґрунтовні відповіді на запитання присутніх

Контрольна робота представляє собою мікродослідження, яке повинні виконати здобувачі освіти на будь-яку тему в рамках дисципліни (може бути емпіричним з використанням опитувань, бесід тощо або теоретичним). Алгоритм проведення мікродослідження: обрати тему, яка містить проблему, обґрунтувати актуальність, сформулювати мету, окреслити теоретико-методологічні основи (які вчені займалися вивченням цієї теми), обґрунтувати свій погляд, тобто власне бачення вирішення проблеми, зробити висновки. Розробити презентацію (мінімум 10 слайдів). Здобувачі освіти можуть об'єднуватися у групи (2-3 особи). Контрольна робота оцінюється максимально 12 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання контрольної роботи студентів заочної форми навчання
12-11	Правильна та повна відповідь на поставлені запитання. Студент виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.- ініціативне та творче ставлення до виконання завдання;

10-9	<ul style="list-style-type: none"> - достатньо логічні та змістовні відповіді; - виконання завдання, на досить високому рівні; - достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу; - студент демонструє здатність використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
8-5	Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків, студент не завжди здатний використовувати отримані знання для вирішення поставлених завдань
Нижче 5	<ul style="list-style-type: none"> - пасивність та низький рівень успішності у роботі; - низький рівень засвоєння теоретичного матеріалу розділу, засвоєно лише деякі поняття за темами розділу, студент простежує окремі зв'язки між засвоєними поняттями; - виконання завдань з істотними помилками.

У якості **семестрового контрольного заходу** передбачено складання іспиту. До іспиту студент допускається при отриманні мін. 20 балів.

Підсумкова письмова робота представляє собою відповідь на 3 запитання, взятих із переліку [див. «ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ З КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ І ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»]. Кожне завдання оцінюється у 13 балів, сумарно 39 балів за три запитання. 1 бал надається студентам за умов присутності на всіх лекційних заняттях. Якщо відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки (не більше 1-2), оцінка знижується на 3-6 балів за відповідне питання. При значних неточностях оцінка знижується на 6-8 балів; при великій кількості помилок – на 8-11. Бали не нараховуються у випадку неправильної відповіді або у разі її відсутності.

Номер варіанту білету може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору.

Критерії оцінювання підсумкової (екзаменаційної) роботи

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
13-10	Правильна та повна відповідь на поставлені запитання. Студент виявляє повне розуміння актуальних теоретичних основ дисципліни; демонструє різнобічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, високий рівень ознайомлення з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою; виявляє творчі здібності в розумінні і використанні навчального матеріалу. Його ґрунтовна та послідовна відповідь є результатом засвоєння взаємозв'язку основних понять дисципліни в їхньому значенні для набутої професії.
9-7	Студент демонструє впевнене володіння основними поняттями курсу під час розв'язання теоретичних та практичних проблем, що зумовлюють його специфіку; наводить аргументи та докази на користь позиції, що викладає; демонструє ґрунтовний рівень знань навчального матеріалу; вміє аналізувати теорії, дані, факти. Відповідь містить дрібні неточності, незначні помилки, є недостатньо послідовною та логічною. Студент має труднощі у формулюванні власної позиції й відповідних висновків.
6-4	Відповідь містить велику кількість помилок, є непослідовною та неповною. Студент демонструє посередній рівень засвоєння знань з основних тем курсу,

	виявляє слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні поставленого питання. Знання є фрагментарними та епізодичними.
3-1	Студент ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання і відтворення окремих фактів і фрагментів, демонструє низький рівень засвоєння знань. Знання теоретичних концепцій і підходів безсистемні, дуже фрагментарні і поверхневі. Студент не володіє навичками аналізу, синтезу, порівняння, допускає неприпустимі помилки у відповідях на запитання.
0	Відповідь є повністю невірною або відсутньою.

8. Схема нарахування балів для студентів денної та заочної форм навчання

Поточний контроль та самостійна робота студентів денної форми навчання						Разом	Іспит	Сума	
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Контроль на робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
9	9	9	9	9	9	6	60	40	100

Поточний контроль та самостійна робота студентів заочної форми навчання						Разом	Іспит	Сума	
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Контроль на робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
6	16	9	9	9	9	12	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Гончаренко С. У. Професійна освіта: словник : навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища школа, 2000. 380 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / І. М. Дичківська. К. : Академвидав, 2004. 352 с.

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Зеленська Л.Д., Саакова С.О. Нова українська школа – стан і перспективи. Імідж сучасного педагога. №1(184). 2019. С.5-8.
5. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Лаврик Г.В. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. К.: Центр учбової літератури, 2017. 208 с.
8. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник/ за ред. В.І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. Х.: «ОВС», 2010. 480с.
9. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. К.: Нпу, 2003. 267 с.
10. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
11. Педагогічні технології в сучасних наукових дослідженнях: досвід та інновації [монографія] / за заг. ред. С. Я. Харченка. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 372 с.
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
13. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 1997. 349 с.
14. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2004. 192 с.
15. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. К. : А.С.К., 2007. 144 с.
16. Стрельніков В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельніков, І. Г. Брітченко. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.
17. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: «Академвидав», 2006. 352 с.

Допоміжна література

1. Гін А. Прийоми педагогічної техніки / А. Гін. Х. : Основа, 2018. 112 с.
2. Дмитренко К.А. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / К.А. Дмитренко, М.В. Коновалова, О.П. Семиволос, С.В.Бекетова. Х. : Основа, 2018. 119 с.
3. Зайченко І. В. Педагогіка. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.В. Зайченко. К. : Освіта України, 2006. С. 86–97; 116–138.
4. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень [Текст] : монографія / М. Б. Євтух, Е. В. Лузік, Л. М. Дибкова ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. економіч. ун–т імені Вадима Гетьмана». К. : КНЕУ, 2010. 248 с.
5. Нестандартні уроки з фізичної географії [Текст] / авт.–уклад. К.С. Шуліка. Х. : Основа, 2012. 112 с.
6. Овчаров С. М. Інтегровані уроки – креативні учні [Текст] : навч.–метод. посіб. / Сергій Михайлович Овчаров, Катерина Володимирівна Овчарова. Полтава : АСМІ, 2012. 72 с.

7. Про вищу освіту : закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>

8. Штефан Л. В. Інноваційні технології в освіті : навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей. Х. : Видавництво «Друкарня Мадрид», 2012. 174 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://nus.org.ua/>
2. <https://www.ed-era.com/>
3. <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Par+1/about>
4. <http://dspace.univer.kharkov.ua/>
5. www.psiholibrary.com.ua
6. <http://www.mon.gov.ua/> – офіційний сайт МОН України;
7. <http://www.iteach.com.ua> – програма Intel «Навчання для майбутнього»;
8. www.zakon.gov.ua – сайт Верховної Ради України, законодавча база
9. www.mon.gov.ua/sms_se – нормативно-методичні матеріали, перелік програм та підручників

Додатки

Додаток 1

Питання для підготовки до іспиту

1. Становлення та розвиток вищої школи та освіти в Україні.
2. Ідеї традиційної та нової парадигм розвитку професійної освіти.
3. Модернізація вітчизняної вищої освіти у контексті світових тенденцій розвитку освіти.
4. Інформатизація вітчизняної вищої освіти – імператив її розвитку.
5. Принципи державної політики у сфері вищої освіти. Закон України «Про вищу освіту».
6. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців.
7. Особливості педагогічної праці. Завдання і функції викладача ЗВО.
8. Педагогічна етика.
9. Рівні та компоненти педагогічної майстерності.
10. Педагогічна техніка.
11. Типологія студентів.
12. Педагогічне наставництво студентської групи у вищій школі.
13. Проблеми виховання студентської молоді у ЗВО.
14. Мета і формула нової школи. Нова структура середньої школи.
15. Ключові компетентності для життя.
16. Виховання особистості на загальнолюдських цінностях як концептуальна засада нової школи.
17. Забезпечення якості освіти.
18. Форми організації навчання.
19. Лекція як провідна форма й метод навчання. Шляхи вдосконалення
20. Підходи до класифікації методів навчання.
21. Характеристика методів кооперативного навчання.
22. Характеристика методів колективно-групового навчання.
23. Характеристика методів опрацювання дискусійних питань.
24. Характеристика кейс-методу як методу ситуативного навчання.
25. Імітаційні технології навчання. Ігрова навчальна діяльність.
26. Сутність поняття «педагогічні технології». Джерела, критерії технологічності нових педагогічних технологій.
27. Сутність й основні види інтерактивних технологій навчання.
28. Інформаційно-комунікаційні технології навчання.
29. Сутність та умови реалізації педагогіки партнерства.
30. Технології дослідницького (евристичного) навчання. Методи формування критичного мислення на заняттях в контексті особистісно орієнтованого навчання.
31. Характеристика особливостей реалізації проектної технології навчання.
32. . Характеристика прийомів усного опитування та письмового контролю.

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

№	Види та зміст самостійної роботи	Термін виконання	Форма контролю	Система оцінювання (бали)
1.	Ознайомлення з основними положеннями Закону України «Про вищу освіту». Укладання глосарію		Складання звіту	5

	основних термінів.			
2.	Тема 2. <i>Студент та викладач в освітньому просторі закладів вищої освіти.</i> Підготовка до практичного заняття. Виконання практичної роботи: розробка тестових завдань (з 5 – 6 варіантами відповіді) за основними питаннями теми.		Складання звіту	5
3.	Тема 3. <i>Концептуальні засади реформування середньої школи</i> Укладання структурно-логічної схеми «Основні чинники, що призвели до реформування загальної середньої освіти в Україні»		Складання звіту	5
4.	Тема 4. <i>Педагогічна майстерність вчителя.</i> Підготовка проекту-презентації на одну із тем за вибором студента: - шляхи розвитку педагогічної спостережливості. - побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки партнерства		Складання звіту	10
5.	Тема 5. <i>Процес навчання у закладах вищої й профільної середньої школи.</i> Розробка пам'ятки для самоаналізу якості лекційного/семінарського заняття.		Складання звіту	5
6.	Тема 6. <i>Сучасні педагогічні технології.</i> Розробка плану-конспекту навчального заняття з використанням сучасних педагогічних технологій (за вибором студента).		Складання звіту	10
7.	Підготовка контрольної роботи за вимогами до студентів заочної форми навчання		Контрольна робота	20